

Muftić Aziz - brijački radnik, učesnik predratnog revolucionarnog pokreta.

U radnički pokret prije rata stupio sam 1935 godine u članjivanjem URSS-ove sindikate Kulturno-umjetničko društvo "Pelagić" i Radničko sportsko društvo "Borac". 1937 godine u rukovodstvo URSS-ovih sindikata stupali su mlađji drugovi i preuzimali rukovodjenje. U našu sindikalnu podružnicu biran je za predsjednika drug Serajlić Elmaz zvan Jurko, za blagajnika Golalić Rizo, a ja za sekretara. Iste godine u svim sindikalnim podružnicama vodjeni su tarifni pokreti. Tako je došlo i do tarifnog pokreta naše sindikalne organizacije. Formiran je štrajkaški odbor koji je rukovodio štrajkom, štrajkačke straže i štrajkački fond. Radnici koji su bili u štrajku hranili su se kolektivno u Radničkom domu. Spavali su isto tako u Radničkom domu, a štrajk su potpomagale sve sindikalne podružnice kao i napredni ljudi grada svojim priložima. Punu pomoć imali smo od drugova iz "Pelagića", "Borca" i Kluba akademikara Banja Luka. Iako u štrajku nisu učestvovali svi brijački radnici, naročito stariji drugovi, mi smo ipak nakon dvadesetodnevnog štrajka prisilili poslodavce na popuštanje i tako je sklopljen kolektivni ugovor po kojem su priznati skoro 99% naši zahtjevi.

Drugi štrajk brijačko-frizerskih radnika u Banjoj Luci bio je 1940 godine, koji je bio naročito dobro organizovan. Skoro 100% radnika bilo je obuhvaćeno štrajkom. Čak su i neki učenici u privredi iz solidarnosti prema nama starijim drugovima, priključili se štrajku. Kada smo bili u pregovorima prije stupanja u štrajk kod sreskog načelnika bili smo oštro upozoreni da obzirom na političko situaciju u svijetu ne bi trebali stupati u štrajk. Mi smo ipak stupili u štrajk u drugoj polovini decembra 1940 godine, tj. u vrijeme kada su se približavali vjerski praznici i kada je u brijačnicama bilo najviše posla. Razumljivo je da je i u tom štrajku, kao i ranije, bilo štrajk-brehera. Bilo je i takvih što su sa policijom sprovedjeni od kuće do radnje i od radnje do kuće. Međutim, bilo je divnih primjera radničke solidarnosti. Takav je jedan primjer Kurjak Hajro. Kao vojnik nalazio se na osustvu u Banjoj Luci. Poslodavac moj i njegov nudio mu je da radi sa njim u kompaniji za vrijeme štrajka, a posle štrajka da će mu ostaviti tastamenat

da mu poklanja radnju, no drug Kurjak je to odbio iz solidarisao se sa našim štrajkom. Bio je slučaj i drugarice Slavice Podesveji iz Slevonskog Kobaša, koja je pozvana od poslodavca Čalme da radi, međjutim kad je štrajkaški odbor drugarici saopštio da se mi nalazimo u štrajku, ona se solidarisala s nama i prišla štrajku.

Štrajk je trajao preko mjesec dana i 100% uspio. Svi naši zahtjevi bili su ispunjeni. Bilo je međjutim i drugih događaja iz rada u Radničkom kulturno-umjetničkom društvu "Pelagić" ali mi je ostao u najdubljem sjećanju naš odlazak u Drvar.

Za taj odlazak osim solidno pripremljenog umjetničkog programa, vršene su i političke pripreme. Na 10 do 15 dana prije našeg odlaska u Drvar otišla su dva člana odbora "Pelagića" i to drugovi Karabegović Edhem zvaní Leda i Kokanović Slobodan. Međjutim, na otvorenoj pruzi kod Prijedora kad smo krenuli prema Drvaru kod mjesta zvanog Baltine Bare, naš voz bio je opkoljen žandarima i zaustavljen. Uhapšeni su drugovi Kasim Hadžić kao pretsjednik društva, Slobodan Uzelac, Irfan Karabegović i Drago Lang. Vodja puta drug Šoša Mažar s nama se konsultovao, šta da radimo, da li da idemo za Drvar ili da se vratimo nazad u Banja Luku. Odlučismo ipak da nastavimo put, jer sa vlasti hapšenjem ovih drugova htjeli da onemoguće naš put u Drvar. U Drvaru je bio ogroman doček. Radnici i seljaci pod zastavama i transparentima. Ogromna masa bila je okupljena na željezničkoj stanici. Vatrogasna pleh muzika pozdravila nas je sviranjem "Marseljeze", a mi smo njima vratili pozdrav sa našom poznatom himnom "Internacionalom". Posle toga održan je miting na kome je govorio Slobodan Kokanović. Na njegove vatrene riječi na varvarsko hapšenje naših drugova, raspaljena masa energično je zahtijevala da se naši drugovi puste na slobodu. Prije početka programa u uvodnoj riječi drug Šoša Mažar vrlo je oštro osudio postupak vlasti o hapšenju naših drugova. Zatim je govorio o društvenom poretku i oštro kritikovao i raskrinkavao tadašnje vlasti. Sreski načelnik koji je sedio u prvom redu nekoliko je puta pokušavao da spriječi druga Šošu u njegovom govoru raznim upadicama, međjutim, masa se sve više raspaljivala i zahtijevala da načelnik ušuti prijeteci mu. Čuli su se glasovi iz više grla: "Napolje sa njim!"

"Zaveži" itd. Svakog časa se moglo očekivati da nadelnik izvuče deblji kraj.

Na mene je diček drvarčana ostavio dubok utisak. Ja se danas sjećam mnogih i sitnih detalja. Mi smo mladji posle održanog programa nastavili sa zabavom i plesom, dok su se naši stariji drugovi sa drugovima iz Drvara povukli na savjetovanje i razgovor. Nakon našeg povratka u Banja Luku u Drvara je došlo do velikog štrajka radnika "Šipad-a".

Takvih naših odlazaka bilo je više kao i slučaj sa odlaskom u Ljubiju, jer znam da je isto tako poslije toga došlo do štrajka rudarskih radnika u Ljubiji.

Druže Muftiću, hoćete nam reći imena članova štrajkaškog odbora.

U 1937 godini kad smo stupili u štrajk u štrajkaškom odboru bili su drugovi: Elmas Sarajlić zvani Juko, zatim Golalić Rizo i još neki drugovi, čijeg se imena sada ne mogu da sjetim, a u štrajkaškoj straži bili smo mi mladji kao Toni Marinić, ja, Mehmed Mešinović, Fazlić Zijad i još neki. Međutim 1940 godine, kad je štrajk bio obiman i masovniji u štrajkaškom odboru bili su drugovi: Sarajlić Elmaz, Golalić Riza, ja, Zdravko Vidović i Nazim Gušić. štrajkaške straže sačinjavali su isto tako mladji drugovi kao: Zijad Fazlić, Toni Marinić, Mehmed Mešinović i mnogi drugi.

Očete nam nešto reći o situaciji prilikom ukidanja klasnih sindikata?

1940 godine došlo je do zabrane URSS-ovih sindikata "Pelagića" "Borca" u Banjoj Luci. Ja sam prisustvovao, bio sam pozvan od strane Sindikalne podružnice brijačkih radnika u Radnički dom od strane pretstavnika Policije. Sjećam se dobro samnom je bio drug Bahto Cerimić. Kad smo došli dom je već bio provaljen od strane policije i agenata. Tamo smo zatekli druga Kasima Hadžića, Leđu Karabogovića i još neke drugove, kojih ne mogu momentalno da se sjetim. Bogojevski policijski pristav, već je prevrtao po raznim aktima i raznih dokumenata u mjesnom međustrukovnom odboru. Kasim Hadžić, kao pretsjednik "Pelagića" i pretsjednik Mjesnog odbora međustrukovnih radnika, protestovao je protiv nasilnog otvaranja Radničkog doma, i bez našeg prisustva zaplene archive. Bogojevski

je ga opozorio da on može da govori samo u ime svoje a ne sviju nas i tražio od nas sviju da li oćemo da prisustvujemo zapleni našeg arhivskog materijala i prostorijsa ili ne. Drug Kasim je prvi rekao da se ne slaže sa takvim načinom i da prvi protestuje protiv takvog načina provaljivanja u radničke prostorijsa i pljenidbe arhive i u znak protesta napustio je prostorijsa. Išli smo jedan po jedan i izjašnjavaali se da nećemo da prisustvujemo takvom protizakonitom, aktu. Medjutim, jedini je ostao prestavnik Ugostiteljskih radnika. On je jedini ostao da prisustvujsa zapleni arhive i sabrani rada sindikata "Pelagića", "Borca" u Radničkom domu.

Arhiv Eo. (Krajno B. Luka
AER 209-46-II/11